

Posudek na disertační práci:

Martin Trefný, Keltské kmeny v Malé Asii

Práce si stanovila za cíl komplexním způsobem analyzovat keltskou přítomnost v Malé Asii, z čehož vychází její rozvržení. Nejprve autor stručně nastínil historii keltského živlu na toto území, přičemž shrnuje veškeré dostupné poznatky získané z literárních pramenů, archeologických výzkumů i lingvistických analýz. V další části shromáždil informace o místních archeologických nálezech laténského původu. Poslední část práce představuje rozbor zobrazení Keltů v maloasijském umění. Předsevzaté záměry autor naplnil a prokázal tak schopnost odborné práce s historickým materiálem, jehož velký rozsah vyžadoval velice pečlivou a systematickou práci. Různorodost zkoumaného materiálu si přitom vyžádala expertní znalosti celé řadě klasicko-archeologických disciplín. Autor se s obtížnými úkoly dovedl vypořádat a jeho práce zaslouží pochvalu, i když některé závěry vzbuzují pochybnosti a nedostatky lze najít i celkové koncepci a způsobu prezentace.

Na s. 37 si autor klade otázku: „jaký význam mělo pro silně romanizované etnikum císařské Malé Asie hledání vlastního původu v řadách galatské nejvyšší sociální vrstvy“. Odpověď hledá v tom, že „zde patrně převládá aspekt společenský nad aspektem etnickým“, protože „zdůraznění původu pouze ve smyslu etnickém, tj. spojitosti s galatským, respektive keltským obyvatelstvem, které bylo v dějinách Malé Asie zapsáno jednoznačně negativním způsobem, se v tomto smyslu logicky jeví velmi nežádoucím.“ Od dob Deiotara (zemřel 40 před Kristem), který za své spojenectví z Římem získal titu „Philorhomaios“, byli však Galatové jedním z pilířů římské moci ve východním Středomoří. To ostatně autor sám na jiném místě svojí práce uznává: „v římsko provinciálním období neměli Římané na území Malé Asie mnoho věrnějších, spolehlivějších a celkově loajálnějších spojenců než právě Galaty“ (s. 192). Takže tu není žádný důvod, proč by v císařské době neměli římské provinciálové zdůrazňovat svoji galatskou příslušnost, jejímž prostřednictvím se mohli vymezovat vůči ostatním národům, kteří se s Římany buď identifikovali méně, nebo k nim byli otevřeně v opozici.

Na s. 124 autor píše, že „protiváhu z neskutečného světa Gigantů a Amazonek tvořily ... skutečné národy Peršanů a Keltů“, což odpovídá naší klasifikaci, v antickém pohledu tady žádná polarita nebyla.

Na s. 193 autor tvrdí, že přítomnost Keltů v Malé Asii v podstatě dala, prostřednictvím Velkého a Malého věnného daru v Pergamu „nepřehlédnutelným způsobem charakteristické rysy celé jedné periodě řecké sochařské umělecké tvorby“. Logickým závěrem této úvahy je, že kdyby Keltové nepřišli do Malé Asie, řecké helénistické sochařství by vypadlo jinak. Tak radikální tvrzení by však musel autor mnohem důkladněji zdůvodnit.

Nejzávažnější nedostatek spatřuji v tom, jak autor přistupoval k sekundární literatuře. Na straně 9 autor píše, aniž by uvedl nějaká konkrétní díla: „Až doposud byly problémy historického nebo archeologického charakteru, vztahující se k maloasijským Keltům, řešeny spíše izolovaně a v četných dílčích studiích, zaměřených vždy ke konkrétnímu tématu a pouze s informativním přehledem ostatních relevantních aspektů. Logickou snahou této práce je tedy zaplnit tuto mezeru.“ V této části práce by autor měl být mnohem konkrétnější. Téma jeho práce totiž není prvním monografickým pojednáním na toto téma. Existuje tu již základní dílo Felixe Stähelina (*Geschichte der kleinasiatischen Galater*, 1907, Nd. 1973) a nedávno vyšla obdobně zaměřená práce Karla Strobela (*Die Galater, Bd. 1: Geschichte und Eigenart der keltischen Staatenbildung auf dem Boden des hellenistischen Kleinasien*, 1996). O posledně jmenované dílo se autor disertace nejčastěji ve svých závěrech opírá, takže by bylo jistě namístě, kdyby se v úvodu vůči ní jednoznačně vymezil (včetně rozsáhlé recenze: Gerhard Dobesch, *AAHG* 52 (1-2), 1999, 63-73). V bibliografii jsem nenašel Stobelovu stať „Keltensieg und Galatersieger“ in: Schwertheim, Elmar (ed.): *Forschungen in Galatien*, Bonn 1994, 67-96, autor uvádí pouze jeho „Galatien und seine Grenzregionen“ v témže sborníku.

U každé tak rozsáhlé práce se samozřejmě najdou díla, která zejména u nás ujdou pozornosti pisatele, nicméně tu pro úplnost uvádím práce, které by autor patrně neměl opomenout při další práci:

Na obdobné téma připravuje monografii Altay Coşkun:

- Die tetrarchische Verfassung der Galater und die Neuordnung des Ostens durch Pompeius (Strab. geogr. 12,5,1 / App. Mithr. 560), in: Herbert Heftner/ Kurt Tomaschitz: Ad fontes! FS für Gerhard Dobesch zum fünfundsechzigsten Geburtstag am 15. September 2004, Wien 2004b, 687-711.
- Inklusion und Exklusion von Fremden in den Gerichtsreden Ciceros. Zugleich ein Einblick in das Projekt 'Roms auswärtige Freunde', in: Sabine Harwardt/ Johannes Schwind (Hgg.): Corona Coronaria. Festschrift für Hans-Otto Kröner zum 75. Geburtstag, Hildesheim 2005, 77-98.
- in: Roms auswärtige Freunde in der späten Republik und im frühen Prinzipat, 2005; „Freundschaft und Klientelbindung in Roms auswärtigen Beziehungen. Wege und Perspektiven der Forschung,“ 1-30; „*Amicitiae* und politische Ambitionen im Kontext der causa Deiotariana,“ 127-54.

Vzhledem k tomu, že autor často čerpá z antických literárních pramenů, bylo by na místě, kdyby se vyjádřil v obecné rovině a systematicky k jejich vypovídací hodnotě, tím spíše, že by se mohl s výhodou opřít o dílo, které ve svojí bibliografii neuvádí:

Kremer, Bernhard: Das Bild der Kelten bis in augusteische Zeit. Studien zur Instrumentalisierung eines antiken Feindbildes bei griechischen und römischen Autoren, Stuttgart 1994.

Na závěr bych chtěl zdůraznit, že i přes výše uvedené připomínky považuji práci za zdařilou a doporučuji jako podklad k oponentuře.

V Praze, 26. července 2007

Prof. PhDr. Jan Bažant, CSc